सूर्योदय नगरपालिकाको उद्यम विकास कोष परिचालन कार्यविधि २०७८

प्रस्तावना

सूर्योदय नगरपालिका नगर कार्यपालिकाले नवौं नगर सभा २०७८ ले उद्यम गर्न चाहने तर पूँजीको अभावमा उद्यम सञ्चालन गर्न नसकेका यूवाहरूलाई लक्षित गरी **"नगरपालिकाले एक कोष खडा गरी यूवाहरूमा उद्यमशीलता सिर्जनशीलता तथा सीपको विकास गर्दै स्वरोजगारको सृजना तथा समग्र उत्पादनको माध्यमबाट समृद्ध सूर्योदयको निर्माण गर्न "हामी उद्यम आफ्नै पौरखमा गर्दछौं" कार्यक्रम कार्यविधि बनाई कार्यान्वयन गर्ने नीति रहनेछ"** भन्ने नीति तथा कार्यक्रम र कार्ययोजना नगरसभाबाट पारित भई उद्यम विकास कोषमा बजेट समेत विनियोजन भएको अवस्थामा यसको व्यवस्थापन र कोष परिचालन गर्न बाञ्छनीय भएकोले नेपालको संविधानको धारा २२६ र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (२) बमोजिम सूर्योदय नगरपालिका नगर कार्यपालिकाले पारित गरेको नीति तथा कार्यक्रम, ऐन नियमावलीको परिधिमा रही सूर्योदय नगर कार्यपालिकाले उद्यम विकास कोष सञ्चालन कार्यविधि, २०७८ बनाएको छ।

भाग १

प्रारम्भ

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (क) यस कार्यविधिको नाम "सूर्योदय नगरपालिकाको उद्यम विकास कोष सञ्चालन कार्यविधि, २०७८" रहेको छ।

(ख) यो कार्यविधि नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएपछि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमाः

(क) "नगरपालिका" भन्नाले सूर्योदय नगरपालिकालाई सम्झनु पर्दछ।

(ख) "प्रमुख" भन्नाले सूर्योदय नगरपालिकाको नगर प्रमुखलाई सम्झनु पर्दछ।

(ग) "प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत" भन्नाले सूर्योदय नगर कार्यपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्झनुपर्दछ।

(घ) "उद्यमी" भन्नाले नाफा कमाउने उद्देश्यले उद्योग व्यवसाय सञ्चालनका लागि जोखिम बहन गरी लगानी गर्ने व्यक्ति वा समूहलाई जनाउँछ।

(ङ) "कार्यक्रम" भन्नाले उद्यम विकास कोषमार्फत "हामी उद्यम आफ्नै पौरखमा गर्दछौं" भन्ने नाराका साथ उद्यमी तथा रोजगारी सिर्जना तथा उद्यमहरूको स्तरोन्नति गर्न सञ्चालन गरिने विभिन्न कार्यक्रमलाई जनाउँछ।

(च) "समिति" भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम गठन हुने विभिन्न समितिलाई जनाउँदछ।

(छ) "बजारीकरण" भन्नाले उद्यमबाट हुने उत्पादन, मुल्यनिर्धारण, प्रवर्द्धन तथा वितरण प्रणालीसँग सम्बन्धित उपभोक्ता केन्द्रित क्रियाकलापलाई जनाउँछ।

(ज) "विकास साझेदार" भन्नाले कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गर्ने दातृ निकायहरूलाई सम्झनुपर्छ।

(झ) **"**विशेष अनुदान**"** भन्नाले सूर्योदय नगरपालिकाले उद्यम विकास कोषदेखि सम्पूर्ण मापदण्ड पुरा गरी प्राप्त गर्ने ५०% लागत साझेदारी अनुदानलाई सम्झनुपर्दछ।

(ञ) "कार्यविधि" भन्नाले सूर्योदय नगरपालिकाको उद्यम विकास कोष सञ्चालन कार्यविधि २०७८ लाई जनाउँछ।

(ट) "रणनीतिक योजना" भन्नाले सूर्योदय नगरपालिकाले उद्यम विकास तथा रोजगारी सिर्जनाको लागि तयार पारेको ५ वर्षे रणनीतिक योजनालाई जनाउँछ।

(ठ) "उद्यम" भन्नाले औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७३ ले परिभाषित गरेअनुरुपका उद्यम सम्झनुपर्छ।

(ड) "व्यवसाय विकास सेवा प्रदायक संस्था" भन्नाले उद्यम विकास कोष मार्फत सञ्चालन गरिने उद्यमीहरूको सिर्जना, प्रवर्द्धन, विकास तथा विस्तारका लागि व्यावसायिक सेवा प्रदान गर्न प्रचलित कानुन बमोजिम दर्ता भई सञ्चालनमा रहेका दक्ष जनशक्तियुक्त संस्था, कम्पनी वा फर्मलाई बुझाउँछ।

(ढ) "सिप विकास तालिम" भन्नाले व्यवसाय स्थापना, विकास तथा प्रवर्द्धनका लागि आवश्यक पर्ने प्राविधिक सीपमुलक तालिमलाई जनाउँछ।

(ण) "उद्यम विकास कोष" भन्नाले उद्यम प्रवर्द्धन, विकास, विस्तार तथा रोजगारी सिर्जनाका लागि विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सूर्योदय नगरपालिकाले यसै कार्यविधि बमोजिम स्थापना गरिएको कोषलाई बुझाउँछ।

(त) "साझेदार सँस्था" भन्नाले कायक्रम सञ्चालनका लागि प्राविधिक सेवा र सहयोग उपलब्ध गराई साझेदारीमा काम गर्ने संस्थालाई जनाउँछ।

(थ) "निर्देशन समिति" भन्नाले सूर्योदय नगरपालिकामा गठन भएको उद्यम विकास कोष सञ्चालनको लागि निर्णायक समितिलाई सम्झनुपर्छ।

(द) "सिफारिस तथा मूल्याङ्कन समिति" भन्नाले सूर्योदय नगरपालिकामा गठन भएको उद्यम विकास कोष सञ्चालनको लागि प्राप्त आवेदनहरूलाई मूल्याङ्कन गरी सिफारिसको लागि निर्देशन समितिमा पेश गर्ने समितिलाई सम्झनुपर्छ।

(ध) "उद्योग विकास शाखा" भन्नाले सूर्योदय नगरपालिकामा स्थापना हुने उद्योग विकास शाखालाई सम्झनुपर्छ। यो शब्दले नगरपालिकाले उद्योग हेर्ने भनी तोकिएको शाखा, उपशाखा वा इकाईलाई समेत जनाउँछ।

(न) "आर्थिक विकास समिति" भन्नाले नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको विषयगत समितिलाई जनाउँदछ।

(प) "लक्षित समूह" भन्नाले सूर्योदय नगरपालिकाले विभिन्न मापदण्ड तोकेर निर्माण गरेको समूहलाई जनाउँनेछ।

(फ) "समूह" भन्नाले उद्यम व्यवसायसञ्चालन गर्नका लागि निर्माण भएको यूवाहरूको समूहलाई बुझाउनेछ।

भाग २

लक्षित समूह

३. विपन्न परिवारका सदस्यहरू प्राथमिकतामा राखेर लक्षित समूह हुनेः

(१) विपन्न नगरबासी बेरोजगार युवा, महिला, दलित, आदिवासी र अन्य जाति नागरिकका परिवारका सदस्यहरू यस कार्यक्रमका लक्षित समूह हुनेछन्।

(२) अति विपन्न वर्ग, पिछडिएका (एकल महिला समेत), दलित, आदिवासी जनजातिहरू, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, लैगिक अल्पसंख्यक, दुर्गम तथा सेवाको पहुँच कम भएका नगरपालिकाका बस्तीहरूमा यस कार्यक्रमलाई केन्द्रित गरिनेछ।

(३) समाजिक उद्यमशीलता सृजना गर्न सक्ने, रोजगारी सृजना गर्न सक्ने तथा आय आर्जन र आम्दानी वृद्धि हुन सक्ने ब्यवसाय तथा उद्यम सञ्चालन गर्न सक्ने नगरपालिका भित्रको वडाहरूले सिफारिस गरेको यूवाहरूको समूह पर्दछ।

भाग ३

उद्यम विकास कोष स्थापना र सञ्चालन

४. नगरपालिकामा एक उद्यम विकास कोषको स्थापना हुने :

(१) सूर्योदय नगरपालिकाले प्रत्येक नगर सभाबाट वार्षिक वजेट पास गर्दा उद्यम विकास कोषको लागि वजेट विनियोजन गर्नेछ।

(२) उद्यम विकास कोषमा देहाय बमोजिमका रकम जम्मा गरिनेछ:

(क) सूर्योदय नगरपालिकाले प्रत्येक वर्ष विनियोजन गर्ने रकम,

(ख) सङ्घीय तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने रकम

(ग) दातृ निकाय तथा विकास साझेदार संस्थाबाट उपलब्ध गराइएको रकम,

(घ) उद्यम विकासको लागि सामदायिक संघ संस्था तथा निजी क्षेत्रबाट प्राप्त भएका रकम,

(ङ) व्यवसाय विकास सेवा प्रदायक संस्थाहरूबाट प्राप्त भएको रकम,

(च) नगरपालिकाको विषयगत निकायबाट उद्यम विकासका लागि उपलब्ध अनुदान तथा मिलान कोष वापतका रकम,

(छ) प्रशिक्षार्थीहरूले तालिमको क्रममा उत्पादन गरेको सामान विक्रीबाट प्राप्त भएको रकम र

(ज) उद्यम विकासका लागि अन्य स्रोतबाट प्राप्त रकमहरू।

५. कोषको सञ्चालन :(१) उद्यम विकास कोषमा जम्मा भएको रकम उद्यम विकास तथा स्तरोन्नतिका विभिन्न क्रियाकलाप तथा कार्यक्रमहरूमा बाहेक अन्य कार्यक्रममा खर्च गर्न पाइने छैन।

(२) प्रदेश सरकारले मेड्पा कार्यक्रम लगायत आर्थिक आय आर्जन तथा उद्यम विकास र रोजगारी सिर्जनाको लागि सञ्चालित कार्यक्रमहरूसंग सम्बन्धित भएर समेत कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न सकिनेछ।

(३) उद्यम विकास कोषको खाता सञ्चालन नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत तथा नगरपालिकाका लेखा अधिकृतको संयुक्त दस्तखतवाट हुनेछ।

(४) उद्यम विकास कोषको श्रेस्ता नगरपालिकाको लेखा अधिकृतको जिम्मामा रहनेछ।

(५) बजेट निकासा, खर्च र प्रतिवेदन एव लेखा परीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था प्रचलित कानुन बमोजिम हुनेछ।

६. नगर उद्यम विकास कोष निर्देशन समितिको गठन :(१) लघु उद्यम विकास कोष मार्फत सञ्चालन गरिने उद्यम विकास तथा रोजगारी सिर्जना गर्ने कार्यक्रम कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउन मूल्याङ्कन तथा सिफारिस समितिबाट प्राप्त निवेदनहरूमाथि कार्यवाही गर्न र निर्देशन दिन देहाय बमोजिमको उद्यम विकास कोष निर्देशन समितिको गठन हुनेछ।

संयोजक :	नगर प्रमुख
सदस्य :	नगर उप-प्रमुख
सदस्य :	नगर प्रमुखले तोकेको कार्यपालिका सदस्य महिला सहित दुई जना
सदस्य सचिव :	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

(२) निर्देशन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछः

(क) उद्यम विकास सम्बन्धी नगरपालिका स्तरीय योजना तर्जुमा गराई नगरसभामा स्वीकृतिका लागि पेश गर्न निर्देशन दिने।

(ख) स्वीकृत योजनालाई कार्यान्वयन गर्ने कार्य योजना स्वीकृत गर्ने।

(ग) नगरपालिकाको उद्यम विकास रणनैतिक योजना तयार गर्न निर्देशन दिने।

(घ) व्यवसाय विकास सेवा प्रदायक संस्थाबाट तयार गरिने कार्यक्रमका प्रगति विवरण बैठकमा छलफल गराउने तथा देखिएका कमी कमजोरी सुधारका लागि निर्देशन, सुझाव दिने

(ङ) नगर क्षेत्रभित्र उद्यम विकासमा काम गर्न सरकारी, गैरसरकारी, नीजि क्षेत्र, विकास साझेदार नागरिक समाजका संघ/सस्थाहरूसँग कार्यगत सम्बन्ध स्थापित गरी अनुकुल वातावरण तयार गर्ने

(च) उद्यमीका उत्पादनहरूलाई बजार सुनिश्चित गर्न सम्बद्ध नीजिक्षेत्रका सङ्घ/संस्थाहरूसँग अन्तरक्रिया, छलफल, परामर्श गर्ने,

(छ) उद्यमीहरूलाई वित्तीय सुविधा उपलब्ध गराउन आफ्ना नगर क्षेत्रभित्र रहेका वित्तीय संस्थाहरूको पहिचान गरी उद्यमीहरूसँग सम्बन्ध स्थापित गराउने,

(ज) नगर उद्यम विकास योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्ने प्रदेश, संघीय मन्त्रालय र अन्य सम्बद्ध संघ सस्थाहरूसँग समन्वय स्थापित गर्ने,

(झ) स्थानीय श्रोत साधनका अधिकतम उपयोग गर्न उद्यमशीलता विकासका लागि चेतना फैलाउने।

(ञ) मूल्याङ्कन समितिबाट सिफारिस भई आएको कार्यक्रमहरूको प्रस्तावहरूमा स्वीकृति प्रदान गर्ने।

(ट) मूल्याङ्कन समितिबाट सिफारिस भईआएका कार्यक्रमहरूको स्वीकृति प्रदान गर्नुअगावै अनुमोदनको लागि कार्यपालिकामा पेश गर्ने।

(ठ) मूल्याङ्कन समितिलाई प्रस्ताव स्वीकृत गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ।

(ड) कार्यक्रम स्वीकृत गर्दा मूल्याङ्कन समितिबाट सिफारिस भई आएका प्रस्तावहरू जस्ताको त्यस्तै स्वीकृती गर्नु वा थपघट सहित शर्त बन्देज तोकी स्वीकृत गर्न वा पुनः मूल्याङ्कनको लागि फिर्ता पठाउन सक्नेछ।

(ढ) निर्देशन समितिले आफ्नो कार्यविधि आफैँ बनाउन सक्नेछ।

(ण) निर्देशन समितिले उद्यम कोष सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक शर्त निर्धारण गर्न सक्नेछ।

७. प्रारम्भिक सर्वेक्षण तथा मूल्याङ्कन समितिको गठन प्रक्रियाः (१) यस कार्यविधि बमोजिम आएका प्रस्तावहरूलाई मूल्याङ्कन गरी बजेट तथा कार्यक्रम र अनुदान राशिको किटानी सहित निर्देशन समितिमा सिफारिस गर्न देहाय बमोजिमको एक प्रस्ताव मूल्याङ्कन समिति रहनेछ।

संयोजकः आर्थिक विकास समितिका संयोजक

सदस्यः नगरप्रमुखले मनोनित गरेको १ महिला सहित सहित नगरकार्यपालिकाका महिला सदस्य सहित दुई जना

सदस्यः विषयगत शाखाका प्रमुखहरू

सदस्य सचिवः उद्योग विकास शाखाका प्रमुख

(२) प्रारम्भिक सर्वेक्षण तथा मूल्याङ्कन समितिको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः

(क) लघु उद्यमीहरूको छनौट गर्नका लागि प्रारम्भिक सर्वेक्षण गर्ने।

(ख) अनुसूची १ (निवेदनको ढाँचा) बमोजिमको नगर कार्यपालिकाको कार्यालयमा प्राप्त प्रस्तावको मूल्याङ्कन गरी अनुसूची २ बमोजिम (उद्यमको प्रकार सहित व्यवसायिक ढाँचा) मध्ये कुन प्रकृतिको उद्यम हो सो समेत खोली निर्देशन समितिमा सिफारिस गर्ने।

(ग) प्रस्ताव मूल्याङ्कनको सिलसिलामा आवश्यक अन्य कुराहरू निर्देशन समितिले तोके बमोजिम हुनेछ।

भाग ४

कार्यक्रम सञ्चालन तथा उद्यम क्षेत्र

८. यूवा व्यवसायिक उद्यम क्षेत्र: उद्यम गर्न चाहने यूवाहरूलाई तपलिका व्यवसायका क्षेत्रहरू देहाय बमोजिम रहनेछन्।

क) कृषि तथा पशुपंक्षि र माछामा आधारित उद्यम व्यवसाय।

ख) वन (जडीवुटी वनपैदावार) मा आधारित उद्यम व्यवसाय।

ग) पुष्प व्यवसाय।

घ) कृषि उपज संकलन केन्द्र तथा सामुहिक पसल।

ङ) विज्ञान तथा सूचना प्रविधि र संचारमा आधारित उद्यम व्यवसाय।

च) पर्यटन प्रवर्द्धन (होटल, होमस्टे, रिसोर्ट) मा आधारित उद्यम व्यवसाय।

छ) हस्तकला, मुर्तिकला, चित्रकलामा आधारित उद्यम व्यवसाय

ज) मौलिक संस्कृति, साहित्य, सृजना, गीत, संगितमा आधारित भई गरिने उद्यम व्यवसाय

झ) प्लाष्टिक बोतल तथा फोहोरमैलाको व्यवस्थापनको सहयोगी व्यवसायहरू

ञ) आयत परिस्थापन तथा निर्यात प्रवर्द्धन गर्ने उद्यम व्यवसाय

ट) समितिले आवश्यकता महसुस गरि छानेका अन्य उद्यम व्यवसाय

९. विज्ञहरूको परामर्श लिन सकिनेः व्यवसाय विकास सेवा प्रदायक संस्थाहरूको छनौट गर्न आवश्यकता अनुसार विज्ञ परामर्शदाताहरूको सहयोग लिन सकिनेछ।

भाग ५

प्रारम्भिक तथा सर्वेक्षण तथा मूल्याङ्कन समितिले उद्यम विकास कोषवाट उद्यमी तथा रोजगारी सिर्जनाको मूल्याङ्कनको लागि गरिने क्रियाकलापहरुः

१०. प्रारम्भिक सर्वेक्षण गर्ने : (१) कार्यक्रम सञ्चालन गर्न नगरपालिका नगर उद्यम विकास समितिले तोकेको वडाहरूमा उद्यमी सिर्जनाका आधारहरूबारे प्रारम्भिक सर्वेक्षण गर्नु पर्दछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्रारम्भिक सर्वेक्षण गर्दा देहायका कार्यहरू गर्नु पर्दछ।

(क) घरधुरी सर्वेक्षण, सहभागी छनौट।

(ख) सहभागितामूलक ग्रामीण लेखाजोखा

(ग) बजार सम्भाव्यता विश्लेषण

(घ) गरिबीको स्तर मूल्याङ्कन र उद्यम सञ्चालन पश्चात परिवर्तनको आंकलन।

(ङ) उद्यम सञ्चालनको लागि आवश्यक भौतिक पुर्वाधारको अवस्था र

(च) वातावरणीय प्रभाव तथा व्यवसायिक वातावरणको अवस्था।

११. सम्भाव्य लघु उद्यमीका पहिचान र छनौट गर्नेः (१) सम्भाव्य उद्यमीका प्रारम्भिक सर्वेक्षण प्रतिवदनबाट विपन्न परिवार, बैदेशिक रोजागर बाट फर्किएर उद्यम गर्न चाहेका युवाहरू, वडाले आवश्यकता अनुसार सिफारिस गरिएका समुहहरूलाई लक्षित समूह मानी सोही समूहका सदस्यहरूलाई छनौट गर्नु पर्दछ।

(२) सम्भाव्य उद्यमी पहिचान गर्दा कार्यक्रमको उद्देश्य बमोजिम अति गरिब, पिछडिएका महिला (एकल महिला समेत), दलित, आदिवासी जनजातिहरू, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, लैंगिक अल्पसंख्यक, सीमान्तकृत तथा सुविधाविहीन समूहका अनुपातलाई ध्यान दिनु पर्दछ।

(३) उद्यमप्रतिको धारणा, प्रतिबद्धताका स्तर, उपयुक्त उमेर समूह (१८–५० वर्ष), जोखिम वहन गर्न सक्ने क्षमताको स्तर, चाहना, तत्परता, उद्यमको लागि दिने समय, गतिशीलता, पारिवारिक व्यवसायिक वातावरण जस्ता गुणहरूलाई समेत सम्भाव्य उद्यमी पहिचान प्रकृयामा उचित महत्व दिनु पर्दछ।

भाग : ६

व्यवसायिक उद्यम छनौटको आधार

१२. व्यवसायिक उद्यम छनौटका आधार : एक वडा भित्रका कम्तिमा १० जना यूवाको समूह एवम् संघ संस्थालाई उद्यम सञ्चालन गर्नका लागि देहायका छनौट अधारहरू निर्धारण गरिएको छ।

१. हामी उद्यम आफ्नै पौरखमा गर्दछौँ भन्ने कार्यक्रममा समावेश हुने यूवाको न्यूनत्तम योग्यता :

क. १८ वर्ष पुरा भई ५० वर्ष ननाघेको नेपाली नागरिक।

ख. नैतिक पतन देखिने कुनै फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट सजाय नपाएको।

ग. सरकारी चलअचल सम्पतिको दुरुपयोग नगरेको।

घ. मागज नविग्रेको।

२. यूवा समूहको निर्माण :

क. वेरोजगार यूवा हुनु पर्ने।

ख. नगरपालिकाको लक्षित समूहमा हुनुपर्नेछ।

३. समूहका लागि न्यूनतम आधारहरू:

क. प्रचलित कानून बमाजिम दर्ता भई नियमानुसार नवीकरण भएको।

ख. यूवाको हक हितको संरक्षण र सम्बर्द्धनको क्षेत्रमा काम गर्ने उद्देश्य भएको।

ग. अनुसुची १ बमोजिमको ढाँचामा निवेदन र अनुसुची २ बमोजिमको ढाँचामा व्यवसायिक योजना संलग्न गरेको

घ. कालो सूचीमा नपरेको।

ङ. १० वा सो भन्दा वढी व्यक्तिहरूको समूह हुनुपर्नेछ। यस्तो समूह सहकारी संस्थाले प्रवर्द्धन गरेको समेत हुन सक्नेछ।

च. व्यवसायिक फार्मको हकमा कम्तीमा ५ जना रोजगारी पाएको तथा मूल्य श्रृंखलामा आधारित अवधारणा पत्र पेश गरेको हुनुपर्नेछ।

छ. सूर्योदय नगरपालिकामा संस्था, समूह वा व्यवसायिक फार्म दर्ता भएको हुनुपर्नेछ।

ज. करमा दाखिला वा स्थायी लेखा नम्बर (पान नं.) लिएको हुनुपर्नेछ।

झ. वडा कार्यालयको सिफारिस अनिवार्य पेश हुनुपर्नेछ।

ञ. उद्यम विकास कोषबाट विशेष अनुदान प्राप्त गर्न मापदण्ड पुगेको उद्यमीको न्यूनत्तम ५० प्रतिशत लगानी सभागिता हुने निश्चितता पुरक परियोजना पत्रमा पेश गर्नुपर्नेछ।

१३. समूह निर्माण हुनुपर्ने :(१) वडा कार्यालयहरूले सम्भाव्य उद्यमीहरू रहेको आफ्नो भूगोलमा उद्यम विकास कोषको उद्देश्य र लक्ष बमोजिम कार्यक्रमका उद्देश्य, सहभागिताका रुची, क्षमता, आवश्यकता, सम्भाव्यता, कच्चा पदार्थ र बजारका उपलब्धता लगायतका पक्षहरूमा ध्यान दिइ विभिन्न समूह निर्माण गरी समूहमा आवद्ध हुने सहभागीलाई अभिमुखीकरण गर्न सक्दछ।

(२) समूह निर्माण गर्दा समूह परिचालन, समूह सदस्य संख्या, समूहका सदस्यहरू आवद्ध रहका समुदाय, भौगोलिक अवस्थिति आदि पक्षलाई ध्यान दिनु पर्दछ।

(३) यस कार्यक्रममा एउटा समूहमा न्युनतम १० जना सदस्यहरू रहन सक्नेछन्।

१४. उद्यमशीलता तथा शिप विकास तालिम सञ्चालन गर्ने: (१) सम्भाव्य उद्यमीहरूलाई र समूहलाई नगरपालिकाले विभिन्न सरोकारवालाहरू सँग मिलेर उद्यमशीलता विकास तालिमतथा सिप विकास सम्बन्धि तालिमहरूसञ्चालन गर्न सक्दछ।

१५. प्राथमिकताक्रम :

कोषबाट रकम दिदा आवेदकलाई निम्न प्राथमिकता निर्धारण गरिनेछ :

क. सहभागितामूलक योजना तर्जुमा तथा छनोट प्रक्रिया अन्तर्गत वडा सभाबाट पारित कार्यक्रम अन्तर्गत पेश भएका अवधारण पत्रहरू।

ख. अति विपन्न र विकासको पहुँच नपुगेको क्षेत्रको कार्यक्रमहरूलाई।

ग. बढी भन्दा बढी लक्षित वर्ग समावेश भएका उद्यमहरूलाई

घ. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम परिषद, व्यवसायिक शिक्षा तथा तालिम अभिवृद्धि परियोजनाा, गरिवी निवारणका लागिलघु उद्यम विकास कार्यक्रम, जिल्ला घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, महिला तथा बालबालिका कार्यलय, घरेलु विकास समिति, राष्ट्रिय यूवा परिषद्, निजी स्तर आदिबाट व्यवासायिक तालिम प्राप्त गरेका प्रमाण पत्रहरूको आधारमा।

ङ. वडा समितिले आवश्यकताहरूको पहिचान गरी कारण सहित सिफारिस गरिएका कार्यक्रमहरू।

यूवा उद्यमी समूह तथा संघ संस्थाले प्रस्ताव गरेको व्यवसायिक प्रास्तावना मूल्याङ्कनका आधारहरूमा :

भाग ७

समन्वय तथा सहकार्य

१६. नगरपालिकाले प्रस्तावित उद्यमहरूसञ्चालन र प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि प्रदेश सरकार, केन्द्र सरकार, विभिन्न सरकारी, गैर सरकारीतथा निजी संघसंस्थाहरूसँग समन्वय गर्न सक्नेछ।

१) उद्यम विकासको मुख्य उद्देश्य वेरोजगार यूवा समूहलाई उद्यमशीलताको विकास गरी सफल उद्यम सञ्चालनमा सहयोग गर्ने रहेको र नेपाल सरकार उद्योग मन्त्रालय सँग द्विपक्षयि समन्वय गरिनेछ। उद्यु उद्यम विकास कार्याक्रम सँग समन्वय गरी संभाव्य उद्यमी यूवाहरूलाई सीपमूलक तालिम उपलब्ध गराउन समन्वय गरिनेछ। उद्यम विकास कोष समितिले यूवा समूह छनौट गरी जिल्ला स्तरीय घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय तथा घरेलु विकास समिति सँग समन्वय गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

२) उद्यम विकास कोष समितिले उद्यम कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अन्य निकाय, व्यावसायिक सीप विकास तथा तालिम केन्द्र, शिक्षा मन्त्रालय अन्तर्गत संचालित परियोजना, यूवा स्वरोजगार कोष, वाणिज्य बैंक, वित्तीय संस्था, विमा कम्पनी र राष्ट्रिय संघसंस्था सँग आवश्यकता अनुसार द्विपक्षीय समझदारी गरी सहकार्य गर्न सक्नेछ।

भाग ८

अनुगमन तथा निरीक्षण

१७. अनुगमन :

उद्यम विकास कोषबाट "हामी उद्यमी आफ्नै पौरखमा गर्दछौं" शर्षिकमा परिचालित रकमको सही कार्यान्वयन त्यसको उपलब्धि तथा प्रभावकारीता र नतिजाको नियमित अनुगमनको लागि सूर्योदय नगरपालिकाको अनुगमन समिति र नगर कार्यपालिकाले यस कार्यक्रमको अनुगमनलाई प्रभावकारी र नतिजामुखी बनाउन नगर कार्यपालिकाले छुटै अनुगमन समिति निर्माण गर्न सक्नेछ। साथै समय समयमा नागरिक समाज, पत्रकार, सरोकारवाला आदिबाट पनि अनुगमन निरीक्षण गराई पृष्टपोषण तथा सूझावहरू लिन सक्नेछ भने निर्देशन समितिबाट समय समयमा निरीक्षण हुन सक्नेछ।

भाग ९

दण्ड सजाय र पुरस्कार

१८. दण्ड सजाय र पुरस्कार:

१. उद्यमी समुहले प्रस्ताव गरिए बमोजिमको सम्झौता कार्यान्वयन नगरेमा उद्यमी समूह वा संस्थालाई नगरपालिकाबाट सञ्चालन गरिने कुनै पनि कार्यक्रमहरूमा सहभागि गराइने छैन।

२. उद्यमी समुहसँग सम्झौता भइसकेपछि सम्झौता अनुसार गुणस्तर एवं परिमाणमा कार्य सम्पन्न नगरेमा तथा उद्यम विकास कोषबाट दिइएको बजेट हिनामिना गरेमा गरेको रकम प्रचलित कानुन बमोजिम सरकारी बाँकी सरह असुलउपर गरिनेछ । यस कार्यमा स्थानिय प्रशासन र सम्बन्धित वडा तथा नगरपालिकाबाट दण्ड सजाय हुनेछ ।

३. उद्यमी समुहले प्रस्ताव बमोजिम कार्यसम्पन्न गरे नतिजाको आधारमा पुरस्कृत र प्रोत्साहन गरिनेछ ।

भाग १०

विविध

१९. सहयोग गर्नुपर्ने : यस कार्यविधि बमोजिम यवा उद्यम विकास सञ्चालन कार्यक्रममा आवश्यक सहयोग गर्नु सम्बन्धित सबैको कर्तव्य हुनेछ ।

२०. निर्देशन तथा कार्यविधि पालना

क. नगरपालिकबाट विशेष अनुदान प्राप्त गरी उद्यम व्यवसाय सञ्चालन गरी रहेको संस्था समूह वा फार्महरूलाई नगरपालिकाले समय समयमा अनुगमन तथा निरीक्षण गरी आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ ।

ख. उपदफा क बमोजिम प्राप्त निर्देशनको पालना गर्न सम्बन्धित लाभग्राही संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।

२१. कार्यविधि संसोधन गर्न सक्ने : नगरपालिकाले आवश्यकता अनुसार यो कार्यविधि संसोधन गर्न सक्नेछ ।

२२. बाधा अड्काउ फुकाउने : यो कार्यविधि कार्यान्वयनमा कुनै वाधा आइपरेमा नगरपालिका कार्यपालिकाले त्यस्तो बाधा अड्काउ फुकाउन सक्नेछ ।

२३. नियम बनाउन सक्ने :यस कार्यविधिको उद्देश्य पुरा गर्न उद्यम विकास कोष परिचालन समितिले आवश्यक थप निर्णय गर्न सक्नेछ।

२४. बचाउ तथा खारेजी : १) यस कार्यविधिमा उल्लेख भएका विषयहरू नेपालको संविधान र सङ्घीय तथा प्रादेशिक कानूनसँग बाझिएमा बाझिएको हदसम्म बदर भागी हनेछ ।

२) सङ्घीय तथा प्रादेशिक सरकारको युवा उद्यम कार्यक्रम कार्यविधि, गरिवी निवारणका लागि उद्यम विकास कार्यक्रम तथा अन्य उद्यमशीलता सम्बन्धी कुनै पनि कार्यक्रमलाई यो कार्यविधिले वाधा गर्ने छैन ।

३) यसअघि निर्माण भएको उद्यम विकास कोष परिचालन कार्यविधि २०७४ र त्यसैको संशोधन सूर्योदय नगरपालिकाको उद्यम विकास कोष परिचालन कार्यविधि २०७५ लाई खारेज गरिएको छ ।

अनुसूची १
दफा ९ उपदफा २ (ख) सँग सम्बन्धित
निवेदनको ढाँचा

मिति : ....

श्रीमान् संयोजक ज्यू,
उद्यम विकास कोष परिचालन समिति,
सूर्योदय नगर कार्यपालिका, फिक्कल, ईलाम ।

विषय : व्यवसायिक उद्यम सञ्चालनको लागि निवेदन पेश गरेको सम्बन्धमा ।

महोदय,
उपर्युक्त सम्बन्धमा हामी तपसिलका व्यक्तिहरूले ईलाम जिल्ला सूर्योदय न.पा. वडा नं. .... मा .... व्यवसायिक उद्यम सञ्चालन गर्न चाहेको हुनाले उद्यम विकास कोष परिचालन कार्यविधि बमोजिम उपलब्ध गराइने विशेष अनुदान सहयोग पाउँ भनी कार्यविधिले निर्धारित गरेको शर्त कागजात, वडा समितिको सिफारिस सहित संलग्न राखी यो निवेदन पेश गरेका छौँ।

संस्थागत विवरण :
१. संस्था समूह वा फार्मको नाम :
२. ठेगाना
३ समूह वा संस्था दर्ता नं.
४. दर्ता भएको जिल्ला : दर्ता मिति :
५. नविकरण मिति : स्थायी लेखा नम्बर :
६. सम्पर्क व्यक्तिको नाम : ठेगाना :
पद : सम्पर्क नम्बर :
७. संस्थाको छाप :

क्र.सं.	नाम थर	पद	ना.प्र.नं.	उमेर	शैक्षिक योग्यता	स्थायी ठेगाना	सम्पर्क नं.	इमेल	हस्ताक्षर

अनुसुची २
दफा ९ उपदफा २ (ख) सँग सम्बन्धित
व्यवसायिक योजनाको ढाँचा

क्र.सं.	विवरण	अन्य विवरण
१	व्यवसायको नाम, संक्षिप्त परिचय र उद्देश्य	नाम : उद्यमको संक्षिप्त परिचय : उद्देश्य : विषय : उद्यमबाट उत्पादन हुने वस्तुको नाम :
२	ठेगाना	जिल्ला .... निर्वाचन क्षेत्र नं........ न.पा.गा.पा. .... वडा नं. .... टोल .... फोन नं. ....
३	संलग्न हुने अनुमानित जनशक्ति:	महिला .... पुरुय ...... प्राप्ती .... स्वदेश वा विदेशबाट
४	प्रयोग हुने कच्चा पदार्थ	कच्चा पदार्थको नाम .... स्रोत (स्थानीय /बाह्य) ....
५	प्रयोग हुने मेशिनरी औजारको विवरण	नाम ..... अनुमानित लागत .... स्रोत (स्थानीय /बाह्य) ....
६	अनुमानित लागत	कुल रु. ...... चालु रु....... अचल पुँजी रु....... अचल पुँजीको नाम ....
७	उत्पादित बस्तुको बजार क्षेत्र	बजारको नाम ...... दुरी ...... ढुवानी खर्च.......
८	व्यवसायबाट हुने अनुमानित आम्दानी	जम्मा वार्षिक रु .... वार्षिक अनुमानित नाफा रु................
९	रोजगारी पाउने युवाको अनुमानित संख्या	महिला .... पूरुष .... जम्मा ....
१०	अन्य	

१०. उद्यम समूहको विवरण
यूवा उद्यम समूहको नाम :
उद्यममा संलग्न हुने यूवाहरूको विवरण :

सि.नं.	नाम,थर	पद	लिङ्ग	ठेगाना	उमेर	शैक्षिक	नाम,थर	पद	लिङ्ग
१									
२									
३									

समूह/संस्थाको छाप :
अध्यक्ष

समूह/संस्थाको
दस्तखत :
नाम, थर :